

20.12.2006

Lausunto: Tuotantoeläinten hyvinvointistrategia, työryhmämuistio mmm 2006:20

Lausunto: Tuotantoeläinten hyvinvointistrategia, työryhmämuistio mmm 2006:20

Pyydettyinä lausuntona Suomen Eläinsuojeluyhdistys ry (SEY) esittää seuraavaa:

Yleistä

SEY pitää hyvänä sitä, että tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistämiseen on kiinnitetty huomiota erillisen hyvinvointistrategian kautta.

Työryhmä on ehdotuksessaan käsitellyt kattavasti eri tuotantoeläinten tilannetta ja työryhmän yleiset ja lajikohtaiset tavoitteet ovat suureksi osaksi erittäin hyviä.

1.1. Tausta

SEY kannattaa kotimaisen eläintuotannon säilyttämisen edistämistä. Kotimaassa on helpompi tarkkailla tuotantoeläinten hyvinvointia sekä saada tietoa tuotteista. SEY kuitenkin huomauttaa, että on pidettävä huoli siitä, että eläinten hyvinvoinnista huolehtiminenkin on vastaavasti oltava muiden maiden tasoa korkeammalla tasolla, jotta kotimaassa tuotettu tuote voidaan todeta paremmaksi.

2. Suomen nykytilanne

SEY toivoo, että myös kotieläinjalostus kirjattaisiin hyvinvointiin vaikuttaviin tahoon ja jalostus- ja keinosiemennysteollisuudelle myös asetettaisiin hyvinvointia tukevia vaatimuksia. Eläimen perinnölliseen tasoon vaikuttavalla valinnalla on suuri merkitys eläinten terveyteen ja hyvinvointiin. Nautojen ja sikojen yksilötason tietoa keräävä terveystarkkailu on Suomessa ja muissa pohjoismaissa mahdollistanut terveysominaisuuksien jalostamisen ja niissä etenemisen jo yli 20 vuoden ajan toisin kuin muualla maailmassa. Vastaava käytäntö olisi luotava myös muille kotieläimille.

2.1.2 Kuluttajien asenteet

Erilaisissa tutkimuksissa on selvitetty, että suurin osa kuluttajista kokee voivansa vaikuttaa tuotantoeläinten hyvinvointiin ostamalla hyvinvointia edistäviä tuotteita. SEYn mielestä on valitettavaa ja ristiriitaista, että joissakin tutkimuksissa vastaavasti vain 3 % kuluttajista pitää eettisesti tuotettuja tuotteita tärkeinä.

2.2. Eläinsuojelulainsäädäntö ja sen valvonta

Eläinten hyvinvoinnista säädetään varsinaisen eläinsuojelulainsäädännön ohella myös muissa laeissa ja asetuksissa, kuten kotieläinjalostuslaissa. Vastaavia säädöksiä lienee muuallakin, esimerkiksi hevostalouslaissa ja tukiin liittyvissä säädöksissä. Näiden säädösten

hyvinvointivaatimuksia ei kuitenkaan yleisesti tunneta eikä valvota. SEY toivoo, että eläinten hyvinvointia määrittävät osat muussa kotieläimiä ja maataloutta säätelevässä säädöstössä yhä korostuisivat nykyisestä.

3. Yleiset tavoitteet

SEY katsoo, että työryhmän asettamat yleiset tavoitteet tulisi ehdottomasti toteuttaa.

SEY huomauttaa, että eläinperäisten tuotteiden ja tuotantotapoihin liittyvä tieto kuluttajien keskuudessa kasvaa, tulisi kuluttajien valinnan mahdollisuuksia lisätä siten, että kuluttajat kokisivat voivansa ostovalinnoillaan vaikuttaa tuotantotapoihin ja eettisesti tuotettujen tuotteiden määrän lisääntymiseen.

SEY katsoo, että eläinten hyvinvointia olennaisesti edistävien tukimuotojen kehittämistä tulisi kannustaa.

SEY kannattaa erityisesti työryhmän esittämän eläinten hyvinvointiasioita käsittelevän neuvottelukunnan perustamista. SEY esittää, että neuvottelukunnassa olisi mukana myös eläinsuojelun asiantuntijoita.

Eläinten hyvinvoinnin kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikki eläinten parissa työskentelevät omaavat ajan tasalla olevan, luotettavan ja kattavan tiedon eläinten hyvinvointiin liittyen. SEY esittääkin, että kaikkiin eläimiin liittyviin ammatillisen koulutuksen perusopintoihin sisällytettäisiin eläinten hyvinvointiin keskittyvä opintokokonaisuus.

SEY ehdottaa, että tuotantoeläintiloilla veloitetaan olemaan varasuunnitelmien lisäksi myös selkeästi merkityt varauuskäynnit, joista pelastushenkilökunta voi kuljettaa eläimet turvallisesti ulos. SEY esittää myös, että kaikissa tuotantoeläintiloissa tulisi olla (palo)hälyttimet tai varoittimet, jotka hälyttävät paitsi tuotantotiloissa, myös siten, että eläimistä vastaava henkilö havaitsee hälytyksen.

Eläinlääkintäpalvelujen kehittämisen yhteydessä tulee SEYn mielestä ottaa huomioon sairaiden eläinten välittömän lopettamisen lisäksi eläinten kivunhallinta. Eläinten kipua tulee hoitaa ja lopetus tehtävä asiantuntevasti.

4.1.2 Tavoitteet ja käytännön toimet (siat)

SEY ehdottaa, että emakko- ja porsimishäkeistä luopumista kannustettaisiin.

4.2.1 Naudanlihatuotanto Suomessa

Tuotantoeläinten tilaa tulee tarkkailla säännöllisesti mahdollisten ongelmien havaitsemiseksi ajoissa. SEY huomauttaa, että emolehmätiloilla samoin kuin pihattonavetassa eläinten tarkkailu on tärkeää muulloinkin kuin kriittisinä aikoina.

4.2.1. Tavoitteet ja käytännön toimet (naudat)

Nautoihin liittyvät tavoitteet ovat SEYN mielestä kiitettäviä, mutta toivottavaa olisi, että työryhmän tavoitteissa olisi enemmän aktiivista tekemistä eikä pelkkiä toiveita tai toteamuksia vallitsevasta tilanteesta.

SEY katsoo, että lypsylehmien lisäksi myös muiden nautojen kuten nuor- ja lihakarjan tulee saada kesällä laidun- ja talvella tarhausmahdollisuus.

Vasikoiden nupotuksessa tulee SEYN näkemyksen mukaan käyttää aina kivunlievitystä ja puudutetta nupotusta tehtäessä. Lisäksi vasikoiden tuttijuoton käyttöönottoa tulee kannustaa.

SEY muistuttaa, että pihattojen on oltava riittävän tilavia, jotta eläinten kesken ei tule arvokiistoja ja alempiarvoiset eläimet voivat tarvittaessa väistää mahdollisten ristiriitatilanteiden esiintyessä. Pihattojen rakenteiden tulee olla hyvin rakennetut. Lattiamateriaalin on suunniteltava ja toteutettava niin, etteivät eläimet altistu liukastumiselle.

Työryhmän tavoitteiden lisäksi SEY ehdottaa, että nautojen sarvia lyhentämisen yhteydessä eläimet on kipulääkittävä.

4.3.3 Tavoitteet ja käytännön toimet (kananmunatuotanto)

SEY huomauttaa, että sekä munivien kanojen että broilereiden kohdalla tuotantotilalla pidettävä lintumäärä on oltava sellainen, että niiden kunnon pystyy tarkastamaan huolella. Mikäli lintuja on kasvatustiloilla on keskimäärin 40 000 lintua, ei tuottajalla ole mahdollisuutta tarkastaa yksittäisen linnun hyvinvointia riittävän huolellisesti. Hyvinvoinnissa on aina kysymys eläinystävällisyyden hyvinvoinnista.

Lihasiipikarjan jalkaterveysasioiden tutkiminen on tärkeä asia. SEY katsoo kuitenkin, että tavoitteeksi tulisi asettaa tutkittua tietoa siitä, onko jalkojen terveys oletetun hyvä ja mitä muita mahdollisia linnun hyvinvointiin vaikuttavia nopean kasvun aiheuttamia seikkoja on.

SEY katsoo, että tavoitteisiin tulisi lisätä vanhempaispolven lintujen kohdalla se, että lintujen ravinnon saanti tulee turvata senkin jälkeen kun lintujen lihomista rajoitetaan niin, etteivät linnut koe nälkää.

4.5.2. Tavoitteet ja käytännöt toimet (lampaat ja vuohet)

SEY esittää, että myös pääsemisen ulos laitumelle tai tarhaan otettaisiin tavoitteeksi. Lampaista tulisi pitää siten, että lajitovereiden näkemisen lisäksi eläimillä olisi mahdollisuus olla kontaktissa lajitovereiden kanssa.

SEY kannattaa lämpimästi lammas- ja vuohialalla toimivien tietotason lisäämistä aktiivisella

neuvonnalla, ohjauksella ja opastuksella.

4.7.2 Tavoitteet ja käytännön toimet (turkiseläimet)

SEY huomauttaa, että kaikilla turkistiloilla olisi käytettävä nippajuottoa, jotta välttyttäisiin juomastian jäätymiseltä talvella ja eläimen jääminen ilman vettä.

SEY kannattaa virikkeiden lisäämistä turkiseläimille.

4.8.2. Tavoitteet ja käytännön toimet (poro)

SEY katsoo, että porojen kastroinnissa tulee käyttää puudutusta ja kivunlievitystä. SEY kannattaa poromiesten lisäkoulutusta. .

4.9.2.Tavoitteet ja käytännön toimet (kalat)

SEY kannattaa säädösten laatimista kalojen pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista.

4.11.2 Tavoitteet ja käytännön toimet (luonnonmukainen kotieläintuotanto)

SEY katsoo, että tavoitteissa tulisi pyrkiä siihen, että luonnonmukaista kotieläintuotannon osuutta kotieläintuotannossa pyritään kasvattamaan ja edellytyksiä parantamaan.

5.1 Eläinsuojelulainsäädäntö

SEY esittää huolestumisensa siitä, että työryhmä esittää lainsäädännöstä poistettavan suositukset. Mikäli suositukset poistetaan, eikä niitä muuteta vaatimuksiksi, SEY katsoo, että se saattaa vaarantaa eläinten hyvinvoinnin erityisesti uusinvestointia suunnitellessa. Kasvattajilla tulee olla saatavilla viranomaisten suositus hyvinvointia tukevista rakenneratkaisuista. Suositusten tähänastisella käytöllä on tuettu ajatusta, jossa säädöksiä tämän päivän suositukset ovat huomispäivän säädöksiä. Mikäli suositukset poistetaan lainsäädännöstä, on ne muutoin oltava saatavilla ohjaamassa rakenneratkaisuihin, jotka kertovat sallittu/kielletty -rajaa pidemmälle menevistä suositeltavista ratkaisuksista.

SEY kannattaa investointitukien suuntaamista pihattonavetoiden rakentamiseen parsinavetoiden sijaan. Lisäksi SEY pitää hyvänä työryhmän ehdotusta siirtymisestä eläinsuojelulainsäädännössä asetettuja siirtymäaikoja nopeammin eläinten hyvinvointia parantaviin pitomuotoihin.

5.6 Kuluttajien tiedon lisääminen

SEY huomauttaa, että kuluttajien tiedon lisääminen tuotantoeläinten hyvinvoinnista on ensiarvoisen tärkeää. Kuluttajien valinnat voivat ohjata tuotantoa hyvinvointia tukevaan suuntaan vain, jos kuluttajilla on riittävästi tietoa eläinten hyvinvoinnista. Olennaista on myös merkitä tuotteet tuotantotavan perusteella (kuten luomu ja kananmunat) sekä edellyttää elintarviketeollisuudelta tuotantotavan merkintää selittävää markkinointimateriaalia. SEY katsoo, että yhtä tärkeää on, että

eläinten hyvinvointiin liittyvistä kehittämiskohteista kerrotaan kuluttajille.

Eläintaudeilta suojautuminen on sulkenut kotieläintilojen ovet avoimilta vierailuilta. Tämän vuoksi SEY pitää erittäin tärkeänä työryhmän esitystä Avoin maatala –ohjelmasta, jossa kuluttajat voisivat tutustua eri tuotantomuotoihin ja saada realistisen kuvan tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista.

SEY ehdottaa, että tuotantoeläinten hyvinvointitietouden lisäämiseksi tehtävän tietopaketin laadinnassa olisi mukana eläinsuojelualan asiantuntijoita.

5.8. Eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

SEY toistaa lämpimän kannatuksensa eläinten hyvinvointiin keskittyvän neuvottelukunnan perustamiselle.

5.9 Kansainvälinen toiminta

SEY toteaa, että WTO-neuvotteluiden lisäksi tulisi aktiivisesti kehittää lainsäädäntöä EU-tasolla sekä vaikuttaa eläinten hyvinvointiasioihin EU:n ulkopuolisilla alueilla.

Liite 1: EU:n Welfare Quality hankkeen taulukko

Perusperiaatteen, jossa määritellään hyvä pitopaikka, tulisi SEYn mukaan myös mainita mahdolliset kulumat tai jäljet eläimen ihossa sekä turvonneet nivelet.

SEY katsoo, että perusperiaatetaulukkoon tulisi lisätä tuotantoeläinten pitopaikan ilman laatu ja sen tarkkailu sekä sopivat ohje-arvot.

Liite 2: Tutkimustarpeet

SEY katsoo, että tutkimustietoa harvinaisemmista tuotantoeläinlajeista tarvitaan. Lisäksi broilereiden jalostuksen aiheuttamia vaivoja tulisi tutkia.

Helsinki 20.12.2006